

Paní Brunhilda Kováčová

Scénář reportáže

Tým: Natálie Husáková, Nikol Koucká, Karolína Plachá, Albert Rančák, Karolína a Tereza Tesařovy

NATKA: Paní Brunhilda Kováčová pochází z Horního Prysku na Českolipsku. Původem je Němka. Její rodinu ale na rozdíl od spousty dalších po druhé světové válce neodsunuli.

Hilda: Byli jsme všichni Němci, ale táta můj byl sklář a on dělal sklo a nebyl odsunutej. A taky jeho babička byla Češka, ale to nikdo nevěděl, Anna Veselá, protože mluvila německy.

NIKY: Paní Kováčové bylo v době odsunu pouhých pět let. Leccos si pamatuje sama a taky z vyprávění rodičů.

Hilda: Přišli večer říct ty, ty, ty, ty, 30 kilo, ráno se připrav v hospodě. Naložili to na žebříňák a odvezli je do Hřenska. Děda vyprávěl, když byli starý lidi, že jo, tak je tam nechali ležet, když už nemohli, a když měla máma dítě svoje a to řvalo, protože mělo hlad, tak je vzali a hodili je, aby už byli v Německu, v Drážďanech ty děti... za živa.

ALBERT: Neodsunutí Němci přišli o své přátele a často se na dlouhá desetiletí nemohli potkat ani se svými příbuznými.

Hilda: No ty, co šli do východního Německa, tak ano, ale ty, co šli na západ, ne. Teta řekla: „Jednou nás vyhodili a v životě tam nevkročíme.“ A nikdy nepřišli, ti byli v Norimberku.

ALBERT: Ti, kteří našli nové domovy ve východním Německu, zažívali v prvních letech velmi krušné časy.

Hilda: Děda přišel poprvé se podívat sem a říkal, že takovou bídu, jako když měli hospodářství, nezažil, co zažil v Německu. Že ve dne brambory zasázeli a babička byla nemocná, měla cukrovku. Tak on večer, musel si vzít tmavý věci, dělal tam jako prase a ty brambory zase vykopával, aby ona neumřela.

KÁJA P.: Do Horního Prysku mezitím přicházeli noví kolonisté, Češi. Většina z nich se chovala dobře, ale vyskytli se i různí zlatokopové.

Hilda: Stanislav Václavík, a ještě měl bráchu, ti tady jenom rabovali, a pak ho to zavalilo. Bournal barák, hledal poklad a spadla na něj zeď, večer,. Ráno ho tam našli.

TERKA: Ve škole se mluvilo výhradně česky. Najít kamarády ale pro Brunhildu nebylo úplně složité, jazyk se velmi rychle doučila.

Hilda: Bylo mi šest let a něco, když jsem přišla do třídy a tam byly akorát dvě Němky a jinak byli všechno Čecháčkové. Jsem přišla domů a říkám: „Já už tam nepůjdu, to nemá cenu, s kým já budu mluvit, tam je jenom jedna a ta nesmí mluvit... Heleďte, za týden jsem uměla česky! Víte, co nás učili: vole, ty plpec. A žádněj problém, nic jsme neměli. Ani Němci s náma, ani Čecháčkové.

KÁJA T.: Paní Brunhilda je dnes už jedna z mála lidí, kteří mluví místním německým nářečím.

Hilda a Růža: *Wos machst du...*